

שבת דף צו

אמר רבא, חמש מדות בכלי חרס :

גודל הנקב	לעניין הכלי עצמו – האם נחשב כלי או לא שיהיה מוכשר לקבל טומאה	לעניין מה שבתוכו (עציץ נקוב) האם נחשב כמחובר (ואינו כשר לקבל טומאה) או כתלוש (ומוכשר לקבל טומאה אם נופל עליו אחד מז' משקין)	מחלוקת אמוראים בשיעור להכשרת זרעים – באיזה גודל נקב נגיד שזה כבר לא יכול לקבל טומאה כי נחשב כמחובר
ניקב כמוציא משקה	טהור מלטמא גיסטרא ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת		
ניקב ככונס משקה	טהור מלקדש בו מי חטאת	ועדיין כלי הוא להכשיר בו זרעים	
ניקב כשורש קטן	ועדיין כלי הוא לקבל בו זיתים	טהור מלהכשיר בו זרעים	דעה אחת (הממעט)
ניקב כמוציא זיתים	טהור מלקבל בו זיתים ועדיין כלי הוא לקבל בו רימונים		
ניקב כמוציא רימונים	טהור מכלום ואם הוקף צמיד פתיל - עד שיפחת רובו	טהור מכלום	דעה שנייה (המרבה)

קושי: אמר רב אסי: שמעתי כלי חרס שיעורו כמוציא רימון.

תירוץ: אמר ליה רבא: שמא לא שמעת אלא במוקף צמיד פתיל. (שכוונת רב אסי זה שכלי עם

נקב כגודל רימון לא יציל את מה שבתוך הכלי כשמוקף צמיד פתיל)

קושי: והא רבא הוא דאמר מוקף צמיד פתיל עד שיפחת רובו! (ולא נקב בגודל רימון!)

תירוץ: לא קשיא, הא - ברברבי והא - בזוטרי.

דן: אמר רב אסי, שונין: כלי חרס שיעורו בכונס משקה. ולא אמרו מוציא משקה - אלא לענין גיסטרא בלבד.

הסבר: מאי טעמא? אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן: לפי שאין אומרים הבא גיסטרא לגיסטרא.

מחלוקת בגודל הנקב לזרעים בעציץ נקוב: אמר עולא: פליגי בה תרי אמוראי במערבא, רבי יוסי ברבי אבין ורבי יוסי בר זבדא; חד אמר: כמוציא רמון, וחד אמר: כשורש קטן, וסימניך: אחד המרבה ואחד הממעט.

דעה שחולקת על רבא בעניין אחד ומסכימה איתו בעניין אחר: אמר רב חנינא בר כהנא משמיה דרבי אליעזר: כלי חרס שיעורו כמוציא זיתים. ומר קשישא בריה דרבה מסיים בה משמיה דרבי אליעזר: והרי הן ככלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה, שאין מקבלין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים. ולענין צמיד פתיל - עד שיפחת רובו.

הזורק

חייב		מרשות היחיד לרשות הרבים
רבי עקיבא - מחייב		מרשות הרבים לרשות היחיד
וחכמים פוטרין		מרשות היחיד לרשות הרבים באמצע

כיצד:

פטור	שתי גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים, המושיט והזורק מזו לזו
והזורק - פטור	היו שתייהן בדיטא אחת המושיט - חייב
שכן היתה עבודת הלויים: שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים, מושיטין הקרשים מזו לזו, אבל לא זורקין.	

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

שאלה: מכדי, זריקה תולדה דהוצאה היא, הוצאה גופה היכא כתיבא?

תשובה: אמר רבי יוחנן: דאמר קרא **וְצִו מֹשֶׁה וְעִבְדֵי קוֹץ כְּמַחֲנֶה**. משה היכן הוה יתיב - במחנה לויה, ומחנה לויה רשות הרבים הוא, וקאמר להו לישראל: לא תפיקו ותיתנו מרשות היחיד דידכו לרשות הרבים.

קושי: וממאי דבשבת קאי, דילמא בחול קאי, ומשום דשלימא לה מלאכה?

תירוץ: כדכתיב **וּמִלֹּאכֶה הִתֵּן דָּם וְגו'.** - גמר **העברה העברה** מיום הכפורים. כתיב הכא **וְעִבְדֵי קוֹץ כְּמַחֲנֶה** וכתיב התם **וְהַעֲבִיר שׂוֹפֵר תְּרוּעָה**, מה להלן - ביום אסור, אף כאן - ביום אסור.

עוד שאלה: אשכחן הוצאה, הכנסה מנלן?

תשובה: סברא היא, מכדי מרשות לרשות הוא, מה לי אפוקי ומה לי עיולי? מיהו, הוצאה - אב, הכנסה - תולדה.

קושי: ומכדי, אהא מיחייב ואהא מיחייב, אמאי קרי לה האי אב ואמאי קרי לה האי תולדה?

תירוץ: נפקא מינה: דאי עביד שתי אבות בהדי הדדי, אי נמי שתי תולדות בהדי הדדי - מיחייב תרתי, ואי עביד אב ותולדה דידיה - לא מיחייב אלא חדא.

קושי: ולרבי אליעזר דמחייב אתולדה במקום אב, אמאי קרו לה אב ואמאי קרו לה תולדה?

תירוץ 1: הך דהואי במשכן חשיבא - קרי לה אב, הך דלא הואי במשכן חשיבא - לא קרי לה אב.

תירוץ 2: אי נמי: הך דכתיבא - קרי אב, והאי דלא כתיבא - קרי תולדה.

ציטוט ממשנה בהמשך המסכת: והא דתנן: **הזורק ארבע אמות בכותל, למעלה מעשרה טפחים -**

כוורק באויר, למטה מעשרה טפחים - כזורק בארץ. והזורק בארץ ארבע אמות - חייב.

שאלה על המשנה: זרק ארבע אמות ברשות הרבים מנלן דמיחייב?

תשובה 1: אמר רבי יאשיה: שכן אורגי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה.

דחייה: אורגין, מחטין למה להו?

תשובה 2: אלא, שכן תופרי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה.

קושי 1: ודילמא גבי הדדי הוו יתבי?

תירוץ: מטו הדדי במחטין.

קושי 2 ודחייה: דילמא בתוך ארבע הוו יתבי?

תשובה 3: אלא אמר רב חסדא: שכן אורגי יריעות זורקין בוכיאר ביריעה.

קושי: והלא אוגדו בידו!

תירוץ: ניסכא בתרא.

קושי: והא במקום פטור קאזלא!

תירוץ (תיקון התשובה): אלא: שכן אורגי יריעות זורקין בוכיאר לשואליהן.

קושי: ודילמא גבי הדדי הוו יתבי?

תירוץ: מטו הדדי בחפת.

קושי: ודילמא שלחופי הוו משלחפי?

עוד קושי: ותו: מי שאילי מהדדי? והתניא לודא: **א"ע א"ע**

מלאכת אפר המה עשי - ממלאכתו הוא עושה, ואינו עושה

ממלאכת חבירו!

עוד קושי: ותו: מעביר ארבע אמות (בלא זריקה) ברשות הרבים

מנלן דמחייב?

תשובה 4: אלא: כל ארבע אמות ברשות הרבים, גמרא גמירי לה.

מקושש עצים

רב יהודה אמר שמואל	במתניתא תנא	רב אחא ברבי יעקב
מעביר ארבע אמות ברשות הרבים הוה	תולש הוה	מעמר הוה

שאלה: למאי נפקא מינה?

תשובה: לכדרב; דאמר רב: מצאתי מגלת סתרים בי רבי חייא, וכתוב ביה: איסי בן יהודה אומר: אבות מלאכות ארבעים חסר אחת, (ואם עשאן כולם בהעלם אחת) - ואינו חייב אלא אחת.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

קושי על איסי בן יהודה : אחת ותו לא? והתנן : **אבות מלאכות ארבעים חסר אחת**, והוינן בה : מניינא למה לי? ואמר רבי יוחנן : שאם עשאן כולם בהעלם אחד - חייב על כל אחת ואחת!

תירוץ : אימא : אינו חייב על אחת מהם.

רב יהודה פשיטא ליה דהמעביר חייב,

מתניתא פשיטא ליה דתולש חייב,

ורב אחא בר יעקב פשיטא ליה דמעמר חייב.

מר סבר : הא מיהת לא מספקא, ומר סבר : הא מיהת לא מספקא.

תנו רבנן : **מקושש זה צלפחד, וכן הוא אומר ו'ר'ו כ'י 'ש'א' כ'מ'כ'ר ו'מ'3'א'ו א'י'ש וג'ו' ולהלן הוא אומר אבינו מת במדבר, מה להלן צלפחד, אף כאן צלפחד, דברי רבי עקיבא. אמר לו רבי יהודה בן בתירא : עקיבא, בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין. אם כדברייך, התורה כיסתה ואתה מגלה אותו! ואם לאו - אתה מוציא לעז על אותו צדיק.**

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •